

KADERNOTA 2025-2028

Veenendaal maakt
plaats voor jou

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
LEESWIJZER	4
HEROVERWEGINGSVOORSTELLEN.....	6
NOODZAKELIJKE UITGAVEN EN RISICO'S	18
CONCLUSIE	25
BIJLAGE: NIET DOORGEVOERDE HEROVERWEGINGSVOORSTELLEN	27
BIJLAGE: AUTONOME ONTWIKKELINGEN	31

Inleiding

Deze kadernota bieden wij u aan met een inmiddels opgelopen actueel financieel kader van een structureel tekort van bijna € 17 miljoen. Ondanks dat dit fors hoger is dan de oorspronkelijke opgave van € 12 miljoen, en daar tevens de nodige, deels onvermijdelijke en deels ons inziens noodzakelijke, extra kosten voor de meerjarenbegroting bij zijn gekomen, leggen wij een robuuste kadernota bij u voor die op dit moment grotendeels gedekt wordt middels een stevig maatregelenpakket. “Grotendeels” omdat wij op dit moment de laatste jaarschijf niet geheel sluitend hebben gemaakt. Er resteert nu een tekort van zo’n € 2 miljoen in 2028. Vanzelfsprekend zullen we na de kadernota in het najaar een sluitende programmabegroting en meerjarenraming voorleggen.

Er is echter een aantal ontwikkelingen dat nog van invloed kan zijn op het financiële kader, maar die pas tussen kadernota en begroting duidelijk(er) zullen worden. Zoals ook door enkele fracties gememoreerd, zijn er vanuit de Voorjaarsnota van het kabinet mogelijke (significante) effecten, positief dan wel negatief, die in de meicirculaire van de algemene uitkering duidelijk zullen worden. Daarnaast vragen enkele nog uit te werken onderzoekspunten uit de heroverwegingsopties nog enige tijd voor die uitgewerkt zijn. Enkele raadsfracties hebben in hun input daar ook aan gememoreerd. Graag willen we die te verwachten informatie betrekken bij het voorstel voor een sluitende meerjarenbegroting in het najaar.

Volledigheidshalve vermelden we dat in het uitgangspunt qua actueel financieel kader het theater is opgenomen consistent met het voorgelegde raadsvoorstel voor het Theater. Dat wil zeggen de zogenaamde “Variant B”. Mede om de aansluiting te houden bij de bij de raadsconsultatie voorgelegde spreadsheet. Bij dat raadsvoorstel is ook nadrukkelijk opgenomen dat besluitvorming nog afhankelijk is van de integrale afweging. Dat wil zeggen dat, zodra voornoemde financiële ontwikkelingen duidelijk zijn, we bij het voorstel van de programmabegroting onze afweging zullen maken welk scenario in het kader van het financieel perspectief dan zal worden voorgesteld. Op dit moment resteert nog een tekort van zo’n € 2 miljoen in 2028. Eventuele benodigde bijstelling geldt, afhankelijk van het financiële beeld dan, voor het alsnog voorleggen van mogelijke aanvullende heroverwegingsopties, waaronder alle varianten van het theater, of alsnog niet voorleggen van gevraagde noodzakelijke kosten. Of bij een positiever beeld, het uitstellen of niet instellen van maatregelen.

Vanzelfsprekend kunnen vanuit de raad bij de behandeling van de kadernota desgewenst voorkeuren of richtingen worden meegegeven voor de afwegingen in het najaar bij het sluitend maken van de meerjarenbegroting.

Leeswijzer

Tijdens de beeldvormende avond op 2 april jl. bent u meegenomen in de opbouw van deze kadernota. Deze nota bestaat uit de volgende blokken:

Financieel kader (zo actueel mogelijk)

Inclusief autonome ontwikkelingen

Noodzakelijke uitgaven

Om (wettelijke) taken te kunnen blijven uitvoeren

- Onontkoombaar
- Onuitstelbaar
- Onvoorzien

Integrale afweging

+
= Opgave

+
= Dekkend meerjarenperspectief

U wordt meegenomen in de integrale afweging die de afgelopen tijd heeft plaatsgevonden waaruit heroverwegingsvoorstellen zijn voortgekomen. Bovendien zullen we de noodzakelijke uitgaven toelichten en inzichtelijk maken wat deze beide onderdelen betekenen voor het financieel kader. Zo krijgt u inzicht in het meerjarenperspectief. Bij onze voorstellen voor de heroverwegingen is de input vanuit de samenleving en vanuit de fracties uit het uitgebreide participatietraject vanzelfsprekend nadrukkelijk meegewogen. Als afzonderlijke bijlagen treft u zowel het participatieverslag samenleving als de uitkomsten participatie raad aan.

Deze nota is een richtinggevend document op basis waarvan de Programmabegroting 2025 en het Meerjarenperspectief 2026-2028 worden opgesteld. Gezien de samenhang met enkele heroverwegingsvoorstellen is op dit moment geen actualisatie van het meerjareninvesteringsplan (MIP) gemaakt. Ook de technisch-financiële parameters en de bestaande risico's zijn op dit moment nog niet geactualiseerd. Deze actualisaties zullen bij de programmabegroting worden opgesteld.

Heroverwegingsvoorstellen

We starten met de heroverwegingsvoorstellen en hierbij wordt u meegenomen in het financieel kader zoals u dat kent van de Programmabegroting 2024-2027 en de actualisatie daarvan. Dit is het vertrekpunt. In dit hoofdstuk lichten wij toe hoe we tot de heroverwegingsvoorstellen zijn gekomen die de integrale afweging vormen en wat deze voorstellen inhouden.

Noodzakelijke uitgaven en risico's

Vervolgens brengen we in beeld welke uitgaven onontkoombaar, onuitstelbaar en/of onvoorzien zijn, welke extra inzet wij noodzakelijk achten en welke risico's wij signaleren.

In het geheel van deze afwegingen en voorstellen hebben we ons zo veel mogelijk laten leiden tot het zo veel mogelijk perspectief houden op de stad die we willen zijn en de ambities uit het raadsakkoord.

In deze kadernota zijn de verschillende heroverwegingsvoorstellen beknopt geformuleerd. Uitgebreidere informatie heeft de gemeenteraad reeds beschikbaar in de formats die bij de raadsconsultatie zijn overlegd.

In de bijlagen wordt een toelichting gegeven op de niet doorgevoerde heroverwegingsvoorstellen en op de autonome ontwikkelingen.

Conclusie

Tot slot komen alle voorstellen samen en vormen deze het actuele meerjarenperspectief. Dit perspectief is op dit moment nog niet sluitend, maar zoals in de inleiding toegelicht, zal in het najaar een sluitende programmabegroting en meerjarenraming worden voorgelegd.

Heroverwegingsvoorstellen

Inleiding

In de Programmabegroting 2024-2027 is aangegeven dat de integrale afweging plaatsvindt bij de komende Kadernota 2025-2028. Op dit moment wordt daarom de verbinding gelegd tussen onze inhoudelijke ambities en de beschikbare financiële middelen. Hierbij wordt tevens de financiële beslisboom uit het Raadsakkoord gehanteerd.

Het meest recent vastgestelde meerjarenperspectief dateert uit de Programmabegroting 2024-2027 en ziet er, aangevuld met autonome ontwikkelingen (zie bijlage), als volgt uit:

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
	x € 1.000						
Saldo Programmabegroting 2024-2027	408	3.844	-8.584	-10.387	-10.064	-10.064	-10.064
Effecten septembercirculaire 2023	-23	-103	-146	2.593	5.112	5.112	5.112
Amendementen Programmabegroting 2024-2027	-20	-20					
Prognose saldo Programmabegroting 2024-2027	365	3.721	-8.730	-7.794	-4.952	-4.952	-4.952
Autonome ontwikkelingen (excl. Jeugd, zit in berap)		-1.174	-1.495	-1.495	-1.495	-1.495	-1.495
1ste bestuursrapportage 2024 (stand 29 april)		-4.390	-4.629	-4.519	-4.519	-4.519	-4.519
Prognose saldo Kadernota 2025-2028 na autonoom en berap	365	-1.843	-14.854	-13.808	-10.966	-10.966	-10.966
Kapitaallasten Majeure projecten (zonder investeringsbesluit)	0	0	-778	-4.341	-6.777	-6.777	-6.777
Actualisatie Majeure projecten			823	1.228	1.236	932	389
Prognose saldo Kadernota 2025-2028 incl. Majeure projecten	365	-1.843	-14.809	-16.921	-16.507	-16.811	-17.354

Het demissionair kabinet heeft 15 april jl. de Voorjaarsnota 2024 uitgebracht. In de nota zijn diverse voorgenomen maatregelen opgenomen die ons raken als gemeente, bijvoorbeeld afschaffen opschalingskorting, indexatie WMO en aangepaste accersystematiek. De Tweede Kamer dient de nota (begin juni) nog te behandelen en vast te stellen. De definitieve uitkomsten worden bekend gemaakt in de komende meicirculaire (of mogelijk in latere circulaires). Zoals gebruikelijk wordt de meicirculaire verwerkt in de programmabegroting.

Niet alles kan, en zeker niet alles tegelijk

‘Niet alles kan, en zeker niet tegelijkertijd’ is een veel geciteerde uitspraak van de vroegere minister-president Drees. Gezien wat we willen en afgezet tegen datgene wat we hebben aan financiële armslag komt het aan op het maken van keuzes. De afgelopen maanden is, in samenspraak met uw raad en de samenleving, intensief gewerkt om te komen tot een evenwichtig pakket aan maatregelen. Op veel punten is onze keuze in lijn met de voorkeuren en suggesties, zoals wij die hebben gehoord en ontvangen vanuit de samenleving en uw raad.

Los van de financiële uitkomst is positief de grote mate van betrokkenheid bij onze gemeente die we hebben gezien en ervaren zowel buiten als binnen het gemeentehuis. Het motto ‘Veenendaal maken we samen’ kreeg op een andere manier vorm en inhoud.

Bij de inventarisatie hebben wij twee belangrijke inhoudelijke uitgangspunten gehanteerd:

- Deze inventarisatie wordt breed ingezet, waarbij er geen bestuurlijke en ambtelijke taboes zijn.
- Voorstellen worden bezien vanuit de visie op Veenendaal, zowel qua profiel van onze gemeente als de rol die wij (willen) vervullen als overheid. Veenendaal maken we samen; gezond, duurzaam en veilig wonen en werken in een innovatieve topregio.

Beleidsmatige en financiële strategie

De keuze in voorstellen is onlosmakelijk verbonden met de wijze waarop wij, op dit moment, vanuit beleidsmatig en financieel perspectief kijken naar het meerjarenperspectief. Bij het maken van keuzes hebben we daarom de volgende denklijn gevolgd:

- De kernkwaliteiten van Veenendaal worden waar mogelijk ontzien.
- De generieke beslisboom wordt gehanteerd. In het Raadsakkoord is een beleidslijn geformuleerd voor het structureel en reëel in evenwicht houden van de begroting. Met een structureel evenwicht wordt bedoeld dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming volledig en realistisch zijn. Bovendien is in het Raadsakkoord de randvoorwaarde opgenomen dat zowel de begroting als de meerjarenraming structureel sluitend zijn. Primair worden bij deze uitgangspunten de mogelijkheden bezien om uitgaven te verminderen en inkomsten – niet zijnde belastingen – te verhogen. Mocht dit onvoldoende blijken te zijn dan behoort boventrendmatige verhoging van belastingen tot de mogelijkheden.
- Een gezonde financiële verhouding met het Rijk. Een belangrijke aanleiding voor de heroverweging is de tekortschietende financiering vanuit het Rijk. Bij monde van de VNG blijven wij bij het Rijk aandringen om te komen tot een reële vergoeding, zodat wij als gemeente op een financieel verantwoorde basis onze taken kunnen uitvoeren. In afwachting van deze vergoeding presenteren we in de programmabegroting voor de jaren 2026 e.v. een meerjarenperspectief met een tekort van, op grond van huidige informatie, € 10 miljoen (dit is gebaseerd op de rijkskorting gemeentefonds van € 3 miljard) plus een vastgesteld overzicht van maatregelen die het mogelijk maken om dit tekort te dichten mocht het Rijk ons niet of slechts gedeeltelijk tegemoet komen.
- Een solide en wendbare begroting. Uitgangspunt bij het maken van financiële en beleidsinhoudelijke keuzes is het borgen van een solide en wendbare begroting. Onder een solide begroting wordt daarbij verstaan dat deze structureel sluitend is, het niet onnodig verschuiven van lasten naar de toekomst, het dekken van structurele kosten met structurele middelen en uiteraard voldoen aan de regelgeving. Onder een wendbare begroting wordt verstaan dat met relatief weinig moeite financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen door het inbouwen van voldoende financiële flexibiliteit en weerstandsvermogen om ook de komende jaren in te kunnen spelen op veranderende omstandigheden.

Heroverwegingsvoorstellen

Als Veenendaal staan we voor grote opgaven. Of het nu gaat om zorg, wonen of klimaat het raakt ons allemaal: in welbevinden en in samenleven. Aan ons de keuze om hier actief in te (blijven) investeren.

Zowel in het raadsakkoord als in de afgelopen periode vastgestelde visies is duidelijk richting gegeven aan wat Veenendaal voor een gemeente wil zijn voor haar inwoners, bedrijven, instellingen en organisaties. Daar waar mogelijk is gezocht naar maatregelen die zo min mogelijk afbreuk doen aan dat beeld. Tevens is ook gekeken of een maatregel niet leidt tot een onomkeerbaar 'verlies'. In de afwegingen rond de heroverwegingsopgave van € 17 miljoen (dit bedrag is inclusief autonome ontwikkelingen en majeure projecten) hebben we dit nadrukkelijk een rol laten spelen.

Wij leggen u voorstellen voor die variëren van faseringsmaatregelen, financieel-technische aanpassingen, programmatische keuzes en voorstellen tot lastenverhoging. Gezien de opgave waarvoor we staan is het onontkoombaar dat de effecten zichtbaar en voelbaar zijn. Zichtbaar in het onderhoudsniveau van de openbare ruimte. Voelbaar in de stijging van tarieven en heffingen, die meer in lijn worden gebracht met ons voorzieningenniveau.

Tegelijkertijd zijn we gepast trots dat we ondanks de financiële krapte onderwijs, zorg en de minimaregelingen hebben kunnen ontzien. Temeer daar het beroep dat gedaan wordt op onze sociale en medische voorzieningen alleen maar toeneemt.

Op de volgende pagina staat een overzicht van alle heroverwegingsvoorstellen inclusief een indicatie van de financiële consequenties. Daarna volgt een toelichting per voorstel.

x € 1.000

Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Inzetten surplus algemene reserve		2.050	1.845	1.660
Eén jaar doorschuiven investeringen MIP 2026 (fysiek)			1.030	1.011
Invoeren stelpost onderuitputting/begrotingsdiscipline	1.000	1.000	1.000	1.000
Verlengen afschrijvingsduur Wegen van 40 naar 50 jaar	500	500	500	500
Eén jaar doorschuiven OPOR				485
Onderhoud openbare ruimte		305	305	305
Slimmer verlichten	-45	-71	-31	134
Continuïteit uitvoering regie maatschappelijke ondersteuning	100	100	100	100
Intensiveren controle rechtmatigheid zorgaanbieders	50	75	100	100
Bewaking 2 fietsstallingen	-10	98	98	98
VMware uitfaseren (digitalisering)	85	85	85	85
Eén jaar doorschuiven investeringen MIP 2025 (sport)	0	88	86	84
Post onvoorzien verlagen	80	80	80	80
Functioneel beheer TopDesk (digitalisering)	70	70	70	70
Applicatierationalisatie (digitalisering)	50	50	50	50
Halveren reproductiekosten (digitalisering)	25	25	25	25
P&C rapportages	pm	pm	pm	pm
Taakstelling Hervormingsagenda Jeugd	0	1.500	1.750	2.000
Planmatig groot onderhoud		350	350	350
Afschaffen peuterwerk zonder VE		100	100	100
Beëindiging contract catering		80	190	190
Stoppen bijdrage citymarketing; Dit is Veenendaal	0	0	50	50
Subsidie SSV	100	100	100	100
Dagopvang maximeren	100	100	100	100
Budget vrijwilligers schrappen	40	40	40	40
Vluchtelingenwerk		-20	100	100
Vitale binnenstad - geen verdubbelaar evenementen	50	50	50	50
Vitale binnenstad - stoppen met programmamanagement	0	0	75	75
Vitale binnenstad - geen inzet stimuleren fietsparkeren	36	36	36	36
GGDrU		55	55	55
Aanscherpen intake SO en nieuwe eigen bijdrage regeling		80	80	80
Subsidie gemeentelijke monumenten		73	73	73
Recreatie en Toerisme		56	56	56
Vergoeding inzet medewerkers verkiezingen	40	40	40	40
Mantelzorgwaardering		35	35	35
Subsidie NK-raadsleden tijdens V'daal- V'daal afschaffen	10	10	10	10
Korting culturele instellingen	0	150	150	150
Duurzaamheid		100	100	100
OZB	1.650	3.450	5.450	5.450
Verlengen afschrijvingsduur Riolering van 40 naar 60 jaar	265	265	265	265
Rioolheffing - verlengen afschrijvingsduur Riolering van 40 naar 60 jaar	-265	-265	-265	-265
Stijging rioolheffing		230	230	230
Verhogen parkeeropbrengsten	200	200	200	200
Verhogen reclame inkomsten	79	79	79	79
Verhogen toeristenbelasting naar landelijk gemiddelde	87	87	87	87
Verhogen hondenbelasting met 10%	40	40	40	40
Aanpassen legesverordening Gehandicapten parkeerkaart	28	28	28	28
Geen nieuwe parkeergarage bij of in de omgeving van het theater		154	462	1.170
Theater	pm	pm	pm	pm
Onderzoek: Meer kosten toeschrijven aan heffingen	pm	pm	pm	pm
Onderzoek: Specifieke uitkeringen corrigeren met overheadkosten	pm	pm	pm	pm
Onderzoek: Doorlichten reserves en voorzieningen	1.524	0	0	0
Onderzoek: Indexering conform één systematiek (algemene uitkering)	pm	pm	pm	pm
Onderzoek: het leveren van een bijdrage door de GR'en	pm	pm	pm	pm
Onderzoek: onderhoudsniveau openbare ruimte centrum naar B	pm	pm	pm	pm
Onderzoek: onderhoudsniveau openbare ruimte van B naar C	pm	pm	pm	pm
Totaal opbrengst heroverweging	5.889	11.658	15.459	16.861

Inzet algemene reserve

Sinds dit jaar is het toegestaan om van het surplus van de algemene reserve – dat is dat deel dat niet nodig is voor het afdekken van risico's (weerstandscapaciteit) - jaarlijks maximaal 10% in te zetten voor het dekken van structurele lasten. Met de voorwaarde dat de solvabiliteit groter of gelijk is aan 20%. Wij stellen voor om in 2026, 2027 en 2028 respectievelijk € 2,05 miljoen, € 1,84 miljoen en € 1,66 miljoen te onttrekken aan de algemene reserve en in te zetten in het meerjarenperspectief. De exacte onttrekking is aan verandering onderhevig als gevolg van mutaties in de saldi meerjarenperspectief alsmede mutaties in het benodigde weerstandsvermogen.

Doorschuiven investeringen fysieke leefomgeving (MIP)

Alle investeringen in de fysieke leefomgeving uit het meerjareninvesteringsplan (MIP) worden in 2026 één jaar doorgeschoven. Door het doorschuiven van de investeringen komt de jaarschijf 2026 en de daarbij horende kapitaallast te vervallen. De projecten die nu voor 2026 en verder zijn ingepland worden vanaf 2027 opnieuw ingepland. De eventuele extra onderhoudskosten worden opgevangen in de beheerbudgetten.

Aanscherpen begrotingsdiscipline/onderuitputting

Door de jaren heen zien we dat we de snelheid van uitvoering hoger inschatten dan dat deze in werkelijkheid is. Dit betekent onder meer dat beslag wordt gelegd op middelen die we elders hadden kunnen inzetten. Deze onderuitputting van budgetten is niet tot enkele posten in het bijzonder terug te leiden en verschilt daarbij ook van jaar tot jaar. Dit maakt dat structurele aframing van bepaalde budgetten niet mogelijk is. We willen de regels voor budgetoverheveling aanscherpen en daarnaast kritischer zijn op de budgetramingen. Omdat dit tijd vraagt en niet meteen effect sorteert nemen we een stelpost onderuitputting op van € 1 miljoen.

Actualisering afschrijvingstermijnen wegen

De huidige afschrijvingstermijn voor wegen bedraagt 40 jaar. We stellen voor om de afschrijvingsduur zoveel mogelijk te verlengen tot de technische levensduur van de wegen. Die ligt op gemiddeld 50 jaar.

Doorschuiven Omgevingsplan Openbare Ruimte (OPOR)

Aanvullend op het doorschuiven van de investeringen 2026 in de fysieke leefomgeving stellen we voor om de extra investering in gepland onderhoud 2027 (OPOR) één jaar door te schuiven. Hiermee wordt de begroting in 2028 ontlast.

Onderhoud openbare ruimte

We onderhouden de openbare ruimte op een minder intensief maar nog meer dan acceptabel niveau, door minder vaak gras te maaien, straten en wegen worden minder vaak geveegd en onkruid op verharding wordt minder vaak bestreden. Daarnaast worden bruggen, tunnels en kademuren minder vaak gereinigd. In het onderhoud van de openbare ruimte zien we dat op diverse plekken inwoners zich verantwoordelijk voelen over hoe de openbare ruimte er uitziet. Dit juichen we toe, temeer daar dit ook een positieve uitwerking heeft op saamhorigheid en het aanzicht van de wijk. Wij denken dat dit op veel meer plekken mogelijk is. Wij zullen dit ondersteunen, waarbij we tegelijkertijd zien dat hierdoor minder budget voor onderhoud noodzakelijk is.

Slimmer verlichten

Voorgesteld wordt om versneld ons areaal aan lichtarmaturen te vervangen door in 4 jaar tijd 40% van ons areaal lichtarmaturen, die ouder zijn dan 15 jaar, te vervangen door LED-armaturen die gebruik maken van het dimschema (Waaklicht). Hierdoor wordt vanaf 2028 structureel bespaard op de energiekosten van de openbare verlichting. Dit vraagt tevens een extra afschrijving en een investering. De aanpak moet nog definitief worden uitgewerkt in een business case.

Continuïteit uitvoering regie maatschappelijke ondersteuning

De afgelopen jaren hebben we geïnvesteerd in een nieuwe werkwijze voor maatschappelijke ondersteuning. Er wordt steviger gestuurd op doelen, langere indicaties afgegeven en die indicaties worden tussentijds geëvalueerd. Deze werkwijze heeft zich de afgelopen jaren bewezen. De doelen worden sneller behaald en de afgelopen jaren zijn besparingen gerealiseerd op de dagbesteding en individuele begeleiding. De uitvoering van het opdrachtgeverschap staat echter onder druk doordat bij ziekte of vertrek van consultants niet snel genoeg vervanging beschikbaar is. Door een extra formatieplaats beschikbaar te stellen kan de werkwijze van opdrachtgeverschap worden gewaarborgd. Dit levert per saldo een structurele besparing op van € 100.000.

Intensivering controle rechtmatigheid zorgaanbieders

Als gemeente indiceren we zodat onze inwoners de juiste zorg/ondersteuning ontvangen. De zorg moet kwalitatief in orde zijn, maar de zorg moet ook daadwerkelijk worden geleverd. Bij fraude/onrechtmatig gebruik betaalt de gemeente voor zorg die in zijn geheel niet en/of kwalitatief onvoldoende geleverd wordt. Dit ondermijnt ook het draagvlak in de samenleving. Dit willen we voorkomen. Daarom intensiveren we de controle. Zo houden we de zorg betaalbaar en krijgen inwoners de zorg die ze nodig hebben.

Cameratoezicht fietsenstallingen

Het dagelijks toezicht op de fietsenstallingen zoals dat door de medewerkers fietsenstalling gebeurt, wordt, na pensionering van de medewerkers, ingevuld door cameratoezicht. Hiermee ontstaat 24/7 toezicht op de fietsenstallingen, waarmee ook continu beeld wordt gekregen op insluiting en vandalisme.

Digitalisering

Door toenemende digitalisering, neemt het werken met papier af. Hierdoor kan het aantal printers worden gehalveerd. Een verdere efficiëntieslag in de inzet van bestaande middelen binnen het team Informatisering & Automatisering (I&A) levert ook bescheiden besparingen op. Dit gebeurt voornamelijk door het uitdunnen c.q. rationaliseren van het aantal applicaties.

Doorschuiven investeringen sport

Alle investeringen in de sportvoorzieningen worden vanaf 2025 één jaar doorgeschoven. Hierdoor wordt vanaf 2026 structureel bespaard op de kapitaallasten. De eventuele extra kosten voor klein onderhoud in verband met langere gebruiksduur worden opgevangen binnen het budget.

Onvoorzien

Het artikel in de gemeentewet dat voorschreef dat in de gemeentelijke begroting een post voor 'onvoorzien uitgaven' moest worden opgenomen, is vervallen. Om toch bij onvoorzien omstandigheden enige budgettaire armslag te behouden wordt voorgesteld om een bedrag van € 25.000 in de begroting vast te houden, en het meerdere af te ramen. Dit levert een voordeel op van € 80.000. De aframing is ook reëel in het licht van de aangenomen motie van de gemeenteraad om geen donaties meer te doen aan buitenlandse doelen. Dergelijke donaties werden namelijk ten laste van de post onvoorzien gebracht.

P&C-rapportages

Wij stellen voor om het aantal P&C-rapportages te verminderen zonder dat dit ten koste gaat van de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad. De belangrijkste winst zit in een hogere informatiewaarde door andere spreiding in de tijd, daarmee betere spreiding bestuurlijke behandeling en het verminderen van de werkbelasting.

Hervormingsagenda jeugd

Rijk en gemeenten hebben in de 'Hervormingsagenda Jeugd' afspraken gemaakt om de knelpunten in de jeugdzorg structureel aan te pakken. Het Rijk heeft daarbij voor Veenendaal een besparingspotentieel van € 4,1 miljoen berekend. Aan dit besparingspotentieel zitten verschillende haken en ogen en daarmee risico's. Positief is dat er een deskundigencommissie is aangesteld die de haalbaarheid zal toetsen. Meerdere maatregelen zoals genoemd in de Hervormingsagenda hebben wij al (eerder) doorgevoerd en wij schatten het resterende besparingspotentieel aanzienlijk lager in, namelijk € 1 miljoen. Dit ook omdat wij naast de in de hervormingsagenda genoemde maatregelen als gemeente periodiek monitoren en zelf al via aanvullende maatregelen bijsturen. En ook schatten we het besparingspotentieel lager in, dit in het licht van de bestaande tekorten bij de jeugdzorg, zoals die structureel zijn opgenomen in de 1ste bestuursrapportage 2024. Daarnaast wordt voorgesteld vanaf 2026 een extra stelpost van € 1 miljoen in de begroting op te nemen over het gehele jeugdbudget.

Eenzijds verwachten wij een deel van het besparingspotentieel te halen via het verder doorvoeren van maatregelen, mede door hier gezamenlijk in op te trekken met de andere gemeenten in onze jeugdhulpregio. Anderzijds verwachten wij dat de deskundigencommissie, die oordeelt over in hoeverre gemeenten de maatregelen hebben doorgevoerd, in hun zwaarwegende advies zal aangeven dat de gemeenten niet de gehele besparing konden bewerkstelligen. Dit mede doordat de nieuwe Jeugdwet nog niet is aangenomen door het parlement. Beide onderwerpen dienen financieel in samenhang te worden gezien.

Planmatig groot onderhoud wegen

Voorgesteld wordt om de jaarlijkse storting in de voorziening onderhoud wegen per 1 januari 2026 te verlagen van € 1.370.000 naar € 1.020.000. Dit levert een structurele besparing op van € 350.000. Dit kan gerealiseerd worden door per 1 januari 2026 de reserve onderhoud wegen (€ 2.867.000) in zijn geheel te storten in de voorziening onderhoud wegen. De voorziening blijft dan tot en met 2035 voldoende om alleen het noodzakelijk geplande onderhoud aan de wegen te bekostigen.

Peuterwerk zonder voorschoolse educatie

Jaarlijks verstrekken wij zo'n twee ton subsidie aan verschillende kinderopvangcentra, zodat peuters van niet-werkende ouders met een laag inkomen (kinderen van ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag) alsnog kunnen deelnemen aan peuteropvang. We stellen voor het bedrag hiertoe te verlagen, met als gevolg dat er minder gesubsidieerde peuterplekken beschikbaar zijn dan nodig. Bekeken wordt of we het plafond in stand laten waardoor het aantal kinderen dat gebruik kan maken van de regeling eerder wordt bereikt, dan wel dat we de nadere beleidsregels Peuteropvang herzien en daarmee de criteria voor subsidiëring eventueel aanpassen. De afgelopen drie jaren is er voor circa 100 peuters subsidie aangevraagd. Op het moment dat het subsidieplafond naar beneden wordt bijgesteld (naar € 100.000 zoals nu is voorgesteld) heeft dat als gevolg dat er nog maar 35 tot 40 peuters kunnen worden bereikt (precieze aantal is afhankelijk van het VNG-uurtarief, dat jaarlijks wordt gewijzigd). Een mogelijk gevolg van deze maatregel is dat de peuteropvang minder toegankelijk wordt voor deze groep kinderen en dat dit kansenongelijkheid vergroot en dat deze kinderen een groter risico lopen om met een achterstand de basisschool te betreden.

Beëindiging catering

Wij stellen voor om na beëindiging van het huidige cateringcontract per 1-8-2026 te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om het nieuwe contract kostenneutraal af te sluiten.

Citymarketing

De gemeente draagt bij aan de citybranding en citymarketing van Veenendaal. Dat gebeurt door deelname aan de coöperatie 'Dit Is Veenendaal'. Wij stellen voor ter zijner tijd in overleg met de ondernemers te komen tot een evenwichtige kostenverdeling.

Stichting Sportservice Veenendaal

Wij stellen voor om Stichting Sportservice Veenendaal (SSV) een taakstellende bezuiniging op te leggen van € 100.000. In overleg met SSV wordt gezien of ze dit in de activiteiten, de inkomsten dan wel de bedrijfsvoering realiseren.

Dagopvang

Wij stellen voor om de toegang tot de maatwerkvoorziening dagopvang aan te scherpen door het opnemen van een verplichting tot een Wlz-aanvraag bij een ondersteuningsbehoefte boven een nader te bepalen aantal dagdelen, gedacht wordt aan vier. Voor cliënten met een omvangrijke ondersteuningsbehoefte is de Wlz (Wet langdurige zorg) wellicht beter passend en is het de vraag of de Wmo nog het juiste wettelijk kader is. Door een Wlz-aanvraag verplicht te stellen kunnen we een aantal cliënten per jaar sneller verwijzen. We verwachten hiermee tot € 100.000 per jaar te kunnen besparen. De maatregel moet verder onderzocht en uitgewerkt worden en vergt aanpassing van het besluit nadere regels en advies van het Wmo-Forum. Hierbij wordt ook gekeken hoe inwoners ondersteund kunnen worden bij het doen van de uitgebreide WLZ-aanvraag.

Vrijwilligers

De afgelopen jaren hebben we extra middelen (€ 100.000) uitgetrokken voor de uitvoering van de ondersteuning en waardering van vrijwilligers. Dit bedrag wordt besteed aan/ is beschikbaar voor: pilot Hulplijn Veenendaal, waardering vrijwilligers, nieuwe initiatieven, meer communicatie over vrijwilligerswerk en vanaf 2024 aan fondsenwerving. Op dit moment is sprake van onderbesteding. Deels komt dit doordat de ondersteuning bij hulp ten behoeve van fondsenwerving is gestart vanaf 2024. Voorgesteld wordt het bedrag te verlagen naar € 60.000. Dit betekent dat in de basis de huidige activiteiten voortgezet kunnen worden, los van de nieuwe initiatieven en mogelijk extra communicatieactiviteiten. De subsidie aan de Hulplijn moet mogelijk verlaagd worden t.o.v. de huidige € 40.000 en de waardering moet mogelijk aangescherpt worden. Op dit moment krijgen niet alleen vrijwilligers vanuit informele zorg een waardering, maar ook vrijwilligers uit bijv. cultuur en groen. Dit moet verder worden uitgewerkt.

Vluchtelingenwerk

Maatschappelijke begeleiding voor statushouders wordt nu uitgevoerd door Vluchtelingenwerk. Door deze taak als gemeente zelf ter hand te nemen denken we dat we efficiënter, effectiever en daarmee ook goedkoper kunnen werken. Overigens is hier wel een risico aan verbonden: Vluchtelingenwerk wordt door vluchtelingen/statushouders gezien als een organisatie die losstaat van de overheid. Mogelijk hebben zij negatieve ervaringen met hun overheid in het thuisland. Vluchtelingenwerk vormt zodoende een laagdrempelige en "veilige" basis voor betrokkene. Als het contract niet verlengd wordt, kan dit vanaf 2027 een structureel voordeel opleveren. Om de taak zelf uit te voeren vraagt dit aan de voorkant om een investering in deskundigheid.

Vitale binnenstad

Eind 2024 eindigt het programma Vitale Binnenstad, bestaande uit de 'verdubbelaar' dat is onze bijdrage aan evenementen en activiteiten, 'programmamanagement' en 'stoppen inzet fietsparkeren'. Hiermee wordt een stevige overlegstructuur van ondernemers, culturele instellingen, gemeente e.a. wel onder druk gezet, alsmede activiteiten die de binnenstad versterken. We stellen voor om onze inbreng (gedeeltelijk) te beëindigen en dit verder over te laten aan de ondernemers. Om dit proces tijd te geven en geleidelijk te laten verlopen wordt programmamanagement pas ingaande 2027 stopgezet.

Samenwerkingsovereenkomst GGDrU

De samenwerkingsovereenkomst met de GGD regio Utrecht (GGDrU) bevat diverse afspraken over taken welke de GGDrU uitvoert in aanvulling op de basistaken. Onder meer twee preventieve aanpakken worden vanuit de gemeentelijke begroting gefinancierd. Dit zijn 'De interventie Nu Niet Zwanger' en 'MAZL – begeleiding bij ziekteverzuim'. MAZL richt zich op het voorkomen van schooluitval bij langdurig ziekteverzuim onder leerlingen in het voortgezet onderwijs. Wij stellen voor het maatwerk met betrekking tot MAZL vanaf 2026 niet te continueren.

Schoonmaakondersteuning

Wij stellen voor een extra formatieplaats beschikbaar te stellen om de intakes voor schoonmaakondersteuning weer bij inwoners thuis te laten plaatsvinden in plaats van telefonisch. Onze verwachting is dat dit leidt tot kwalitatief betere gesprekken en daarmee een betere inschatting van wat de inwoner nodig heeft. Daarnaast biedt dit ook ruimte ook bij bestaande cliënten na te gaan of de indicatie nog passend is. De besparing is afhankelijk van hoeveel mensen er minder per jaar instromen. Daarnaast verwachten we dat invoering van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage effect zal sorteren, al is dat op dit moment nog niet te duiden. Als deze maatregel wordt ingezet vanaf 2026 valt het samen met de nieuwe eigen bijdrage regeling.

Gemeentelijke monumenten

Eigenaren van gemeentelijke monumenten kunnen voor het instandhouden van het monument gebruikmaken van de subsidieregeling. De jaarlijks beschikbare subsidie bedraagt € 73.000. Eén keer per twee jaar kan een subsidie van maximaal € 5.000 worden aangevraagd voor onderhoud en één keer per tien jaar een subsidie van maximaal € 3.500 voor het schilderen. Gelet op de hoogte van de maximaal te verlenen subsidie heeft het beëindigen van de regeling naar verwachting geen gevolgen voor de kwaliteit van de gemeentelijke monumenten. Daar afgelopen jaar de gemeentelijke monumentenlijst is uitgebreid en in het aanwijzingsbesluit de eigenaren zijn gewezen op de subsidiemogelijkheid, stellen wij voor om de regeling niet onmiddellijk, maar vanaf 2026 te beëindigen.

Recreatie en toerisme

Wij stellen voor om onze inzet op het gebied van recreatie en toerisme te beperken tot de reeds lopende samenwerkingsverbanden, zoals het Regionaal Bureau Toerisme, het Routebureau, het Pakket Routes en Paden, club Kwintelooijen en het beheer en onderhoud van het fiets- en wandelroutenetwerk. Hiermee komt het gereserveerde budget voor verdere uitvoering van de ambities uit de visie Recreatie en Toerisme te vervallen.

Verkiezingen

Medewerkers worden ingezet als stembureaulid, voorzitter, teller of anderszins tijdens de verkiezingsdag of de centrale stemopneming. Wij stellen voor om de vergoeding voor medewerkers voor deze inzet af te schaffen en het onder werktijd te laten vallen.

Mantelzorgwaardering

Als gemeente vinden we het van belang onze mantelzorgers op gepaste wijze te waarderen. Zeker gezien o.a. de toenemende vergrijzing. Op het beschikbare budget voor de mantelzorgwaardering bleek budget over te blijven. Voorgesteld wordt € 35.000 van dit budget af te romen. De komende jaren wordt gemonitord of het budget voldoende blijft.

NK raadsleden

Wij stellen voor om de subsidie voor het NK-raadsleden tijdens Veenendaal-Veenendaal te schrappen. Daarmee vervalt een wens van de raad (motie uit 2022).

Culturele instellingen

Wij stellen voor om vanaf 2026 € 150.000 in mindering te brengen op de subsidies aan culturele instellingen. Met de afzonderlijke instellingen gaan we in overleg over de wijze waarop de besparing wordt gerealiseerd. Dit kan zowel betrekking hebben op activiteiten, prestatieafspraken, overhead/bedrijfsvoering, openingstijden als tarieven. Hierbij moet opgemerkt worden dat de begrotingen van de instellingen al onder druk staan door de gestegen kosten.

Duurzaamheid

Heroverweging vraagt om een inzet van alle beleidsterreinen, ook voor de inzet op de ambitie om een duurzame stad te worden. Hierbij moeten we ons realiseren dat het verlagen van de inzet nu, een grotere inzet in de toekomst vraagt. De urgentie van duurzaamheid blijft immers onverminderd hoog. Een bezuiniging van € 100.000 betekent een bezuiniging van 11,5% door de bijdrage van Veenendaal aan de energietransitie van € 865.000 terug te brengen naar € 765.000. De heroverweging betekent een verminderde inzet op het in beweging brengen van bewoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen; een beperking op de inzet voor het organiseren dat uitkeringen van rijk en provincie kunnen worden aangevraagd en beschikbaar gesteld en een beperking van het budget voor de warmtetransitie en de buurtuitvoeringsplannen.

OZB

Om het aanbod aan voorzieningen in onze gemeente voor nu en in de toekomst op peil te houden respectievelijk te brengen gaan we vooralsnog uit van een jaarlijkse (boventrendmatige) verhoging van 10% voor de jaren 2025, 2026 en 2027.

Afschrijvingstermijnen riolering

De huidige afschrijvingstermijn voor vervanging van riolering bedraagt 40 jaar. Gezien zowel de voortschrijdende techniek als de geconstateerde levensduur stellen wij voor om de afschrijvingsduur te verlengen naar 60 jaar. Deze verlenging van de afschrijvingsduur bij riolering leidt tot een lagere lastendruk voor onze inwoners.

Rioolheffing

Het is toegestaan om meer dan nu het geval is reguliere beheertaken te dekken vanuit de rioolheffing. Dit betekent een verschuiving van de algemene middelen naar een dekking via de rioolheffing en ontstaat er in financiële zin ruimte. Ook met deze verhoging van de rioolheffing blijft de rioolheffing veel lager dan gemiddeld in Nederland.

In de kostendekkingsplannen voor het OPOR 2026-2029 wordt bepaald welk deel van de kosten voor o.a. de klimaatadaptatie aan de rioolheffing kan worden toegerekend.

Parkeeropbrengsten

Wij stellen voor om de parkeeropbrengsten te verhogen door een aantal maatregelen te nemen zoals het uitbreiden van de reguleringstijden, het boven trendmatig verhogen van de tarieven (inclusief het dagtarief) en het vergroten van de betalingsbereidheid door de handhaving verder te optimaliseren. In samenspraak met de raad willen we de maatregelen bepalen.

Inkomsten reclame

In 2023 heeft een aanbesteding plaatsgevonden om een nieuwe concessiehouder voor reclame aan lichtmasten te selecteren. Daarnaast heeft een aanbesteding plaatsgevonden voor het plaatsen van vaste A0 reclameborden in plaats van de sandwich panelen. De meeropbrengsten zijn nog niet opgenomen in de begroting.

Toeristenbelasting

We stellen voor om de toeristenbelasting van € 1,22 te verhogen naar het landelijk gemiddelde van € 2,16 per nacht per persoon.

Hondenbelasting

Wij stellen voor om de hondenbelasting te verhogen met 10%.

Gehandicaptenparkeerkaart

In de legesverordening is vastgelegd wat de kosten zijn voor het aanvragen en verstrekken van de gehandicaptenparkeerkaart (GPK). We zien dat met name door de hogere kosten van de medische advisering de kosten hoger zijn dan de inkomsten. De gemeentelijke beleidslijn is dat de leges kostendekkend zijn. Om die reden stellen we de leges voor het verstrekken van een GPK te verhogen en de legesverordening hierop aan te passen.

Theater

Theater De Lampegiet vervult een belangrijke functie in de culturele infrastructuur van onze gemeente. Nu het theater het eind van de technische levensduur heeft bereikt is een Masterplan ontwikkeld om invulling van onze culturele ambities te kunnen blijven waarborgen. Dit ter uitvoering van de door de raad vastgestelde Cultuurvisie en Uitgangspuntennotitie.

Volledigheidshalve vermelden we dat in het uitgangspunt qua actueel financieel kader het theater is opgenomen consistent met het voorgelegde raadsvoorstel voor het Theater. Dat wil zeggen de zogenaamde "Variant B". Mede om de aansluiting te houden bij de bij de raadsconsultatie voorgelegde spreadsheet. Bij dat raadsvoorstel is ook nadrukkelijk opgenomen dat besluitvorming nog afhankelijk is van de integrale afweging. Dat wil zeggen dat, zodra de financiële ontwikkelingen vanuit het Rijk duidelijk zijn, we bij het voorstel van de programmabegroting onze afweging zullen maken welk scenario in het kader van het financieel perspectief dan zal worden voorgesteld.

Omschrijving	x € 1.000		
	2026	2027	2028
Variant A - theater met bioscoop			-300
Variant B - theater met filmhuis functie			0
Variant C - theater zonder filmhuis functie			100
Variant D - instandhouding	-700	-700	3.000
Variant E - renovatie 25 jaar			910
Variant F - geen theater			4.780

Actualisering reserves

Actualisatie van reserves en voorzieningen maakt onderdeel uit van de reguliere werkzaamheden van de Planning & Control-cyclus. Tegelijkertijd zien wij mogelijkheden om middelen vrij te laten vallen door zowel de risicofunctie van de algemene reserve beter te benutten, door kritischer te zijn op de noodzaak om bepaalde reserves aan te houden en keuzes in onderhoudsniveaus in relatie tot de reserveringen daarvoor. Voorgesteld wordt om de volgende reserves af te romen: egalisatiereserve bouwleges (€ 655.000) en reserve parkeren (€ 540.000). Wij stellen voor om de reserve Verslavingszorg (€ 43.000) en de

reserve reconstructie Zuivelstraat (€ 286.000) op te heffen. Voor zover sprake is van verandering van risico's dan wordt dit meegenomen in de reguliere risico-inventarisatie.

Onderzoek

In het proces van heroverweging zijn diverse onderwerpen naar voren gekomen die meer tijd vragen om een afgewogen beslissing te kunnen nemen. Het zijn onderwerpen die het waard zijn om te onderzoeken omdat hier vermoedelijk mogelijkheden liggen om middelen vrij te maken. Wij kunnen op dit moment nog niet vooruitlopen op de eventuele financiële effecten daarvan. In de komende programmabegroting komen wij hierop bij u terug.

Wij hebben opdracht gegeven om de volgende onderwerpen te onderzoeken:

- Onderzoek kostendekkendheid. De meeste heffingen en leges zijn 100% kostendekkend. Het is wellicht mogelijk om meer kosten toe te rekenen dan nu gebeurt.
- Onderzoek specifieke uitkeringen. Jaarlijks ontvangen we vele miljoenen aan specifieke uitkeringen. Met deze uitkeringen wordt verschillend omgegaan: soms wordt de uitkering in z'n geheel besteed aan het betreffende doel, in andere gevallen worden de salaris-/overheadkosten eerst in mindering gebracht op de betreffende uitkering. Salaris en overhead zijn onderdelen die behoren tot de kosten van de uitvoering en dienen om die reden in mindering te worden gebracht. De omvang hiervan moet in kaart worden gebracht.
- Onderzoek indexering. In de Algemene uitkering ontvangen we één specifiek percentage en daarmee één bedrag voor prijscompensatie. Over de jaren heen middelt dit zich aardig uit, maar in tijden van heftige schommelingen kunnen hier zowel positieve als negatieve fricties in optreden. Voor ons is dit aanleiding om onze indexeringssystematiek nog eens tegen het licht te houden. Een exercitie waarvan wij in het kader van de heroverweging geen extra opbrengst verwachten.
- Onderzoek bijdrage GR'en. Het ligt in de rede dat de heroverweging niet alleen wordt beperkt tot onze direct beïnvloedbare budgetten, maar dat ook de gemeenschappelijke regelingen hun aandeel hierin krijgen. Onderzocht wordt op welke wijze dit kan worden ingevuld, onder meer in samenspraak met de andere deelnemers. Dit kan betekenen dat we keuzes moeten maken in de werkzaamheden die we door de GR'en laten uitvoeren.
- Onderzoek onderhoudsniveau openbare ruimte. De openbare ruimte wordt op een bepaald onderhoudsniveau onderhouden. We willen onderzoeken wat de gevolgen zijn van het verlagen van het onderhoudsniveau.

Noodzakelijke uitgaven en risico's

Heroverwogen betekent niet dat we stilstaan. In het reguliere proces van de kadernota is daarom een inventarisatie uitgevoerd naar noodzakelijke uitgaven. Vanwege de beperkt beschikbare middelen zijn alle uitgaven langs dezelfde meetlat gelegd. Dit betekent dat de voorstellen zijn getoetst of ze onontkoombaar, onuitstelbaar en/of onvoorzien zijn. Indien dat het geval is, achten wij de uitgaven noodzakelijk. Daarnaast hebben we enkele zaken opgevoerd die ons inziens noodzakelijk zijn voor de continuïteit van beleid c.q. de uitvoering van de raadsambities.

Daarnaast zijn risico's gesignaleerd waarbij nog geen inschatting gemaakt kan worden welke bedragen hiermee gemoeid zijn.

Hieronder volgt een overzicht van de noodzakelijke uitgaven en een toelichting daarop, gevolgd door een beschrijving van de risico's.

x € 1.000				
Omschrijving	2025	2026	2027	2028
<i>Onontkoombaar, onuitstelbaar en onvoorzien:</i>				
Inkoop tot betalen	52	52	52	52
SaaS applicaties	350	350	350	350
Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen	200	200	200	200
JAVA-licentie model	135	135	135	135
Formatie Financiën	205	pm	pm	pm
CJG	140	140	140	140
Bovenformatief	57	57	57	57
Beheer en onderhoud spoor kruisingen	0	0	0	60
<i>Noodzakelijk:</i>				
Lokaal team Jeugd (CJG)	250	250	250	250
Jeugd - Lokaal team Jeugd (CJG)	-250	-250	-250	-250
Strategisch adviseur Ruimte	130	130	130	130
Duurzaamheid	0	230	230	230
Veense Huiskamer	25	25	25	25
Maatje achter de Voordeur	0	0	0	22
Voortzetting jongerenwerk	0	246	246	246
De Muzen	72	72	72	72
Voortzetting aanpak netcongestie	150	150	150	150
Ambtelijke capaciteit	550	250	250	250
Subsidioloog	0	0	0	0
Data analyse beheer fysieke domein	122	122	122	122
Totaal noodzakelijke uitgaven	2.188	2.159	2.159	2.241

Inkoop tot Betalen

Het functioneel applicatiebeheer van de nieuwe applicatie Inkoop tot Betalen (ITB) vraagt meer capaciteit dan aanvankelijk is ingeschat. In totaal is één formatieplaats noodzakelijk, zodat aanvullend € 51.500 nodig is. Dit is onderdeel van het inmiddels lopende project dat tot betere beheersing van inkoop, facturen en rechtmatigheidsverantwoording moet leiden.

SaaS-applicaties

Alle huidige applicatieservers van Centric voor de gemeente Veenendaal draaien in het datacenter van Veenendaal/Bit Ede. Het betreft hier 176 diensten verspreid over verschillende applicaties. Doordat de ondersteuning op locatie door de leverancier stopt, zijn we genoodzaakt om over te gaan naar SaaS (Cloud) om de bedrijfscontinuïteit te waarborgen. Naar verwachting bedragen de extra kosten € 350.000. Er zijn in het land vrijwel geen alternatieve leveranciers, en ook bij die leveranciers vindt dezelfde ontwikkeling plaats. Omdat deze systemen cruciaal zijn in onze dienstverlening, bijvoorbeeld zowel de dienstverlening in het sociaal domein als de uitkeringsadministratie en bijvoorbeeld ook belastingen en burgerzaken, hebben we hierin helaas geen keus. Naast de structurele kosten volgt een migratietraject van lokaal naar Cloud waarbij zowel vanuit de gemeente Veenendaal als vanuit Centric extra inspanningen nodig zijn. Ook deze kosten worden in beeld gebracht tezamen met de Centric offerte voor de dienstverlening. Onze inschatting is dat deze migratieperiode 18-24 maanden in beslag zal nemen. Deze doorlooptijd is nodig door de complexiteit van onder andere de applicatie en koppelingen met andere applicaties zonder dat de continuïteit van deze applicaties zal worden onderbroken. De kosten van het implementatietraject zijn nog niet meegenomen.

De investeringen in Informatie & Automatisering (I&A) zijn cruciaal om onze dienstverlening op peil te houden. Daarnaast loop zoals bekend de omslag naar de regie-organisatie bij I&A. In dat kader zullen we later dit jaar ook op de personele invulling en mogelijke financiële consequenties bij u terugkomen. Dat kan ook aanleiding zijn om te gaan onderzoeken of andere mogelijkheden dan uitvoering in eigen beheer wenselijk en mogelijk kunnen zijn.

Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen

Op het gebied van informatiebeveiliging (BIO) en Cyberbeveiliging (NIS2) moet een aantal noodzakelijke stappen worden gezet. Het betreft vooral de technische maatregelen en voorzieningen die de detectie van inbraak en de tegenmaatregelen moeten bevorderen. Steeds geavanceerder wordende inbraaktechnologieën noodzaken ons tot geavanceerde verdedigingssystemen. Inschatting is dat hiervoor structureel € 200.000 benodigd is. Gezien de wettelijke verplichting en de aansprakelijkheidsrisico's daarbij is dit onontkoombaar.

JAVA-licentie model

Java Oracle is noodzakelijk voor het gebruik van verschillende applicaties, waaronder de cruciale Centric producten. Oracle heeft op 1 februari 2024 een nieuw licentiemodel gepubliceerd waarbij organisaties per werknemer betalen voor de standaard Java licenties. Deze nieuwe prijsstelling is gebaseerd op het totale aantal werknemers, niet op het aantal werknemers dat Java daadwerkelijk gebruikt. Hierdoor stijgen vanaf 1 januari 2025 de kosten voor softwarelicenties met € 135.000.

Formatie Financiën

De omvang van de formatie bij de crediteurenadministratie is al langer niet in overeenstemming met de werkzaamheden en de toegenomen kwaliteitseisen. Uitbreiding met drie formatieplaatsen is op korte termijn noodzakelijk, zodat we als Gemeente Veenendaal de afspraken met ons leverancier kunnen nakomen, tijdig facturen betalen, aanmaningen en boetes voorkomen en dat we een juiste, volledige en vooral tijdige administratie hebben. Wij hebben het verzoek slechts voor 2025 gehonoreerd met de opdracht te bezien hoe dit bijvoorbeeld door efficiëntere processen en andere rolverdeling anders op te vangen.

CJG

Op basis van een aantal ontwikkelingen heeft het CJG voor 2025 extra middelen gevraagd in de bijdrage voor:

- de consultatiefunctie Gecertificeerde Instelling (GI), die is voortgekomen uit de Gelderse Verbeteragenda, ad € 60.000. De consultatiefunctie bij het CJG is nodig voor het kunnen uitvoeren van de afspraken uit de Verbeteragenda Jeugdbescherming (GVJB) waar Veenendaal zich bestuurlijk aan gecommitteerd heeft. Door deze consultatie kan het CJG sturen op de kwaliteit en toekenningen van jeugdhulp vanuit jeugdbeschermingsorganisaties.
- de taakverzwaring (veiligheid) van het CJG leidt tot hogere personeelskosten ad € 80.000 vanwege een hogere inschaling in het loonegebouw. Daarnaast heeft het CJG steeds meer veiligheidsexpertise nodig (volgens de werkwijze toekomstscenario kind- en gezinsbescherming) in het eigen team en om de juiste mensen hiervoor met de juiste specialisaties aan te kunnen nemen is een andere salariswaardering noodzakelijk. Als dit niet ingezet kan worden kan het CJG niet voldoen aan de noodzakelijke taken op veiligheidsgebied zoals deze landelijk en regionaal ingezet zijn.

Bovenformatief

Een bovenformatieve medewerker is tijdelijk gedetacheerd geweest. De inkomsten zijn abusievelijk meerjarig meegenomen terwijl de detachering is geëindigd.

Beheer en onderhoud spookruisingen

De gemeente heeft vanaf 2020 het beheer en onderhoud voor de spookruisingen Nieuweweg Noord en Voorpoort voor haar rekening genomen conform de ondertekende samenwerkingsovereenkomst met de provincie. Voor de verhoogde beheer- en onderhoudskosten is de provincie de gemeente tegemoetgekomen met een gewenningsregeling. De eerste vier jaar vanaf 2020 bedroeg deze bijdrage jaarlijks € 60.000. De volgende 4 jaar vanaf 2024 bedraagt deze € 27.500. Dit betekent een verlaging van de inkomsten van € 32.500 voor 2024 tot en met 2027 (dit is verwerkt in de 1e bestuursrapportage) en vanaf 2028 een verlaging van € 60.000.

Lokaal team Jeugd (CJG)

Een van de belangrijkste opgaven van de Hervormingsagenda is een stevig lokaal team, die het gezicht is en blijft voor gezinnen ook als aanvullende expertise nodig is. Er zijn twee ontwikkelingen die om een uitbreiding van taken (capaciteit en expertise) bij het CJG vraagt. Dit betekent een uitbreiding van de huidige opdracht van het CJG ter versterking van het lokale team ook in lijn met de maatregelen van de hervormingsagenda.

- (1) Met betrekking tot ambulante hulpverlening is een verschuiving van casuïstiek en budget 2e lijn noodzakelijk naar het lokale veld. We sturen hiermee aan op substitutie van de 2de lijn naar de 1ste lijn. Deze middelen zullen ingezet worden voor extra ambulante inzet vanuit het CJG zelf. We gaan er voorsnog vanuit dat dit budgettair neutraal plaatsvindt.
- (2) Daarnaast draagt het CJG bij aan het toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming. Dit vraagt meer inzet van de medewerkers van team Veilig Opgroeien van het CJG, omdat het CJG actiever en langduriger betrokken wordt en moet blijven bij veiligheidsdossiers. Dit betekent een uitbreiding van de huidige opdracht van het CJG ter versterking van het lokale team in lijn met de maatregelen van de hervormingsagenda. We gaan ervan uit dat het financieel budgettair neutraal is omdat door deze inzet de verwachting is dat het aantal veiligheidsmaatregelen verder zal gaan dalen.

De kosten van de extra personele inzet zullen worden gedekt door het aframen van betreffende uitvoeringsbudgetten.

Strategisch adviseur ruimte.

Veenendaal heeft zich de afgelopen jaren sterk ontwikkeld en staat mede door de regio Foodvalley provinciaal en landelijk op de kaart. Om in de komende jaren te voorzien in de woningbehoefte in Veenendaal zullen we, zeker omdat de vraagstukken groter en complexer worden, deskundigheid en capaciteit moeten inzetten. Dit zorgt dat we voldoende zijn aangesloten op de landelijke, provinciale en regionale ontwikkelingen en de doorvertaling hiervan naar ons eigen beleid. Zoals bij voorbeeld het opstellen en uitvoering geven aan de omgevingsvisie, inzet van de regio voor het ontwikkelperspectief Nationale Omgevingsvisie Extra (NOVEX), de begeleiding van diverse trajecten op provinciaal en landelijk niveau, de nota ruimte en het Regionaal/Utrechts Programma Landelijk Gebied (RPLG/UPLG).

Duurzaamheid

Veenendaal wil een duurzame stad zijn zodat ook de volgende generaties gezond, duurzaam en veilig kunnen wonen, werken en leven. We moeten investeren in de toekomst van Veenendaal om voor onszelf en de komende generaties een nog veel grotere opgave in de toekomst te voorkomen. Dat kunnen we doen door ons in te zetten het uitputten van de aarde en het verstoren van de ecosystemen tegen te gaan en ons te richten op een verantwoord gebruik en eerlijke verdeling van energie, grondstoffen en materialen. Hiervoor is nog een lange weg te gaan. Het onlangs vastgestelde Opgaveperspectief Duurzaam Veenendaal beschrijft onze ambitie voor een toekomstbestendig en duurzaam Veenendaal. De inzet is ook nodig om de subsidies van Rijk en provincie te kunnen doorzetten naar onze inwoners. Het afgelopen jaar is ruim € 2,5 miljoen aan middelen ter ondersteuning van onze inwoners en een subsidie voor de verduurzaming van het gemeentehuis binnengehaald. Door een combinatie van de inzet van een energiemanager en andere verlagingen van de budgetten, zonder de kwaliteit te veel te reduceren, is het benodigde bedrag van € 450.000 teruggebracht tot € 230.000 per jaar.

Veense Huiskamer

Vorig jaar zijn we gestart met het - in eerste instantie eenmalig - cofinancieren van het initiatief Veense Huiskamer. De financiering bedraagt € 25.000. In februari wordt de pilot geëvalueerd. De eerste signalen zijn heel positief. De Veense Huiskamer is namelijk al op drie locaties actief en deze locaties worden druk bezocht. Mantelzorgers voelen zich beter ondersteund.

Om deze pilot te kunnen voortzetten is tevens de hernieuwde cofinanciering van dit bedrag door een andere partij dan de gemeente noodzakelijk. Hiervoor is een aanvraag ingediend bij het Oranjefonds.

Maatje achter de Voordeur

De afgelopen twee jaar is de door Moviera ontwikkelde en bewezen interventie Maatje achter de Voordeur als pilot in Veenendaal uitgevoerd. Met het continueren van de interventie verkleinen we het risico dat inwoners steeds terugvallen in het patroon van huiselijk geweld. Dit patroon leidt er immers toe dat zij in mindere mate of niet mee kunnen doen in de samenleving en het risico op het gevaar voor de eigen (vitale) veiligheid binnen de geweldspiraal groter wordt.

Bij de 3e bestuursrapportage is via resultaatbestemming een bedrag van € 66.000 meegenomen naar 2024. Dit zou als dekking kunnen dienen voor 2025, 2026 en 2027. Dit betekent wel dat dit bedrag ook voor deze jaren steeds hiervoor meegenomen mag worden.

Voortzetting jongerenwerk

In de huidige middelen aan Veens Welzijn zitten ook tijdelijke gelden. Door de gemeenteraad is tot en met 2025 € 246.000 extra budget verstrekt voor jongerenwerk en kinderkwerk. Om dit te kunnen behouden is een structureel budget van € 246.000 nodig. Vanuit de tijdelijke NPO-middelen (Nationaal Programma Onderwijs) is ook extra jongerenwerk ingezet. Dit budget stopt halverwege 2025. We zien dat de huidige uitbreiding bijdraagt aan onze doelen uit het IBK en krijgen ook signalen van onze samenwerkingspartners dat continuering gewenst is. Wel is het daarbij van belang te kijken welke invulling van het jongerenwerk voor de toekomst vanuit de gemeente en samenwerkingspartners gewenst is. Voor het continueren van het jongerenwerk zal dit gesprek gevoerd worden met Veens Welzijn en partners.

De Muzen

Vanwege structurele onvoorziene toegenomen lasten blijkt de jaarlijkse exploitatiesubsidie van de Muzen niet toereikend. Vanaf 2023 heeft de beheerstichting het onderhoud planmatiger aangepakt. Voor dit onderhoudsplan zijn hoge kosten gemoeid van € 72.000 op jaarbasis. Deze kosten worden direct doorbelast aan de Muzen. Om alle bovenstaande lastenstijgingen op te vangen heeft De Muzen de reserves aangesproken en is voor 2024 eenmalig vanuit de cultuurbegroting een extra bedrag gesubsidieerd van € 85.000. Dit is niet voldoende en biedt geen structurele oplossing. Voor 2025 en verder kan een dergelijk budget niet binnen de cultuurbegroting gevonden worden.

Voortzetting aanpak netcongestie

Het stroomnet in Nederland loopt vol. In de provincies Flevoland, Gelderland en met name Utrecht is de situatie nijpend. De elektrificatie van huishoudens en bedrijven is sneller gegaan dan gedacht. In de provinciale Energy Boards wordt de situatie van netcongestie en mogelijke uitwerking van maatregelen in specifieke regio's besproken. Minister Jetten heeft aan de Tweede Kamer aangegeven dat bij de uitwerking van maatregelen prioriteit wordt gegeven aan onze regio, omdat daar op afzienbare termijn ook kleinverbruikers (huishoudens en mkb) kunnen worden geraakt.

In Veenendaal werken we samen met de bedrijven, de netbeheerder en de provincie actief aan de innovatieve oplossingen voor deze problemen. Ook in de komende jaren is deze aanpak dringend noodzakelijk om de bedrijven in Veenendaal en daarmee de economisch groei en de verduurzamingsaanpak niet stil te zetten. Hoewel netcongestie een landelijk probleem is blijkt dat lokale initiatieven werken. In goede samenwerking komen we tot oplossingen en onze voortrekkersrol helpt om de aandacht van de provincie en de netbeheerder te trekken en daarmee deelname aan pilots en andere innovatieprojecten.

Ambtelijke capaciteit

Werkdruk en arbeidsmarkt zijn belangrijke thema's. Landelijk en ook in Veenendaal. In onder andere Binnenlands Bestuur van 1 maart jl. staat een artikel waarin wordt aangegeven dat werkdruk een grote uitstroomfactor is in de publieke sector. Gezien de krapte op de arbeidsmarkt zetten we sterk in op behoud en aantrekken van medewerkers. Ook in het recente Werkgeluk-onderzoek in Veenendaal blijkt werkdruk het meest genoemde aandachtspunt.

In Veenendaal is de ambtelijke capaciteit relatief laag ten opzichte van andere gemeenten. Enkele jaren geleden heeft de raad voor het toen voorgelegde tekort aan formatie voor 50% extra budget toegekend. Uit het rapport van de rekenkamer in haar onderzoek naar de strategische personeelsplanning is ook een tabel opgenomen waaruit blijkt dat de bezetting in Veenendaal ongeveer 90 fte lager is dan in de vergelijkingsgroep. De rekenkamer heeft ook een aanbeveling aan de raad geformuleerd om taken en formatie in balans te brengen. Ook in onze raad zijn meermalen bezorgde opmerkingen gemaakt, en heeft daar recent nog een technische vraag gesteld over knelpunten qua capaciteit, bijvoorbeeld naar aanleiding van uitgestelde acties of antwoorden aan de raad.

Los van eventuele gesprekken over benodigde extra capaciteit wordt onze huidige capaciteit nog bekneld door een aantal besluiten uit het verleden die gepaard gingen met een taakstelling op de personele budgetten. Binnen de begroting hebben we daarvoor een negatieve stelpost van nu zo'n € 900.000 die tot nu toe incidenteel wordt gedekt vanuit (willekeurige) vacatureruimte. Vacatureruimte die financieel ook hard nodig is voor onder andere inhuur ter overbrugging. Anders dan in de meeste gemeenten kennen we geen aparte inhuurbudgetten en is de druk op het loonkostenbudget dus sowieso al groter. Bovenop de geschetste al relatief lage formatie kan daarmee dus zo'n 10 fte aan bestaand loonkostenbudget niet ingezet worden.

We zien dat zich dat steeds slechter verhoudt met goed werkgeverschap naar onze huidige en aantrekkelijkheid naar nieuwe medewerkers en niet in de laatste plaats tot de ambities van Veenendaal, die eerder bovengemiddeld te duiden zijn. Om die reden stellen we dan ook voor deze stelpost gedeeltelijk te laten vervallen. Zodat het professioneel kunnen functioneren en ook de reguliere dienstverlening aan de burgers niet verder onder druk blijft gezet.

Daarbij hebben we gekeken naar ook hierin een evenwichtig en uitlegbaar voorstel. In de begroting is een zogenaamd calamiteiten-inhuurbudget opgenomen voor een bedrag van € 680.000. Dit budget wordt ingezet indien beoordeeld wordt dat inhuurkosten niet ten laste van de vrijval of reguliere exploitatiebudgetten gedekt kunnen worden, dan wel dat deze ontoereikend zijn. Voorgesteld wordt om het betreffende budget structureel met € 350.000 verlagen. In samenhang met de stelpost van € 900.000 betekent dit per saldo een last van € 550.000 in 2025. Daarnaast hebben we taakstellend opgenomen vanaf 2026 € 300.000 te dekken door het daadwerkelijk schrappen van formatie. Daardoor resteert € 250.000 in volgende jaren.

Subsidioloog

De gemeente Veenendaal heeft in het ruimtelijk domein veel ambities. Deze ambities zie je bijvoorbeeld terug in onze omgevingsvisie. In het kader van ons situationeel grondbeleid wordt steeds vaker gekozen voor een actieve regierol en, gelet op de grote ambitie om snel woningen te bouwen, pakken we ook een faciliterende rol voortvarend op. We zien echter dat de realisatie onder druk staat door concrete knelpunten (netcongestie, stikstof) en de stapeling van ambities zoals een fors aandeel goedkope en betaalbare woningen. Om op programma en projectniveau tot een haalbare financiële businesscase te komen kunnen subsidies dat laatste zetje geven. We noemen het succes in het kader van de spoorzone waar we veel gelden hebben binnengehaald. Dit willen we structureel borgen. Overigens zijn ook onze andere opgaven zoals de energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie en datagedreven werken in beeld om met behulp van subsidies realisatie dichterbij te brengen. We missen iemand in de organisatie die met veel kennis en ervaring en het juiste netwerk (Provincie, Rijk, Europese Unie) bezig is met het binnenhalen van subsidies. Gelet op onze genoemde ambities is dit echter onontkoombaar. Niet ongebruikelijk is om een constructie 'no cure no pay' te hanteren. Deze subsidioloog zou zichzelf in ieder geval terug moeten verdienen. Overigens wordt het binnenhalen, aanvragen en het verantwoorden vaak onderschat. Dit kan er niet even bij gedaan worden. Naast de genoemde concrete ambities zijn we in algemene zin, omdat het meerjarig financieel perspectief onder druk staat, verplicht in te zetten op het verhogen van onze inkomsten.

Data analyse beheer fysiek domein

Binnen het fysieke domein zijn veel data beschikbaar, zoals de BAG en alle topografische kaarten. Veel beleidsinformatie ontbreekt echter. Zicht op de woningmarkt, ruimtelijk economische ontwikkelingen, infraprojecten, impact van keuzes op groenstructuur, dat soort informatie en analyse-capaciteit is niet voorhanden. Kortom we kunnen vooral beschouwen wat er is, maar geen beleidskeuzes maken op nieuwe ontwikkelingen. Hierdoor missen we aansluiting op bijvoorbeeld investeringen van netbeheerders om netcongestie aan te pakken, maar ook heeft het Rijk en provincie onvoldoende beeld op noodzakelijke investeringen in

het hoofdinfrastructuur. Binnen het ruimtelijk domein is het noodzakelijk om een inhoudelijk data-expert te hebben. Iemand die beide werelden bij elkaar brengt, data op een goede wijze kan (laten)registreren, weet welke analyses nodig zijn en bij voorkeur ook een geografische analyse kan maken.

Risico's

VMWare producten

Binnen de ICT-architectuur maken wij gebruik van VMWare producten. Het gaat hier om virtualisatiesoftware voor Servers en de VMWare desktop omgeving voor externe medewerkers. Bij heroverwegingen hebben we opgenomen te stoppen met VMWare voor de desktop. Voor de servers ontkomen we hier vooralsnog niet aan. VMWare is dit jaar overgenomen door Broadcom. Deze overname heeft binnen de IT-wereld voor veel onrust geleid doordat grote onduidelijkheid is ontstaan over het licentiebeleid en voornamelijk de licentiekosten. Overstappen op andere technologie is een ingrijpende verandering, maar kan bij het bereiken van eindecontract of levenscyclus een slimme keuze zijn. Prijzen zijn nog niet bekend maar dit zal de komende periode scherp in de gaten worden gehouden. Rekening moet worden gehouden met minimaal een verdubbeling of drie keer de huidige prijs. Zodra hier meer informatie over is, wordt een strategisch voorstel inclusief kostenraming opgesteld en aangeboden aan de directie.

WMEBV (Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer)

In het kader van de verdere modernisering van het elektronisch bestuurlijk verkeer zullen we voor diverse processen de komende tijd nog (verplicht) stappen moeten zetten. In welke omvang en op welke termijn is nu nog onduidelijk.

Fiscaliteit

Om een nieuw convenant met de Belastingdienst af te kunnen sluiten moet de gemeente Veenendaal voldoen aan de eisen van Doorontwikkeling Horizontaal Toezicht (DHT). Het op orde brengen en houden vraagt de nodige aanvullende capaciteit, zowel incidenteel als structureel, verspreid in fracties over de hele organisatie. Bovendien is ondersteuning van een externe partij noodzakelijk, omdat we niet alle benodigde kennis in huis hebben. Om het reeds opgestelde plan van aanpak om tot een nieuw convenant te komen volledig tot uitvoering te brengen is een Europese aanbesteding nodig.

Invulling 'menselijke maat' vanuit IBK

In het Integraal Beleidskader Sociaal Domein (IBK SD) 2024-2027 wordt de menselijke maat als leidraad voor de komende vier jaar genoemd. Dit gaat dan over de manier waarop we inwoners willen benaderen (heldere taal, empathisch, oog voor denk- en doenvermogen) en hoe we de regels willen hanteren (maatwerk daar waar wenselijk/nodig). Dit impliceert dat we meer aandacht/tijd aan de inwoners moeten besteden (we kunnen aanvragen steeds minder 'standaard' afdoen) en dat we ook minder zwart/wit kunnen beslissen (leidt tot vaker toekennen voorzieningen). Daarmee kunnen uitvoeringskosten en programmakosten stijgen.

Conclusie

Onze gemeente groeit en we zien de opgaven waar we voor staan urgenter en complexer worden. In deze context hebben we de afgelopen maanden het proces van heroverweging doorlopen. Dit heroverwegingstraject zijn we begonnen met 'niet alles kan, en zeker niet tegelijkertijd'. Nu (bijna) aan het eind van dit proces, met reacties vanuit zowel de samenleving als de gemeenteraad, komen wij tot de conclusie dat 'meer mogelijk is, dan vooraf gedacht'.

Met de keuzes die wij u nu voorleggen kunnen we onze ambities voor Veenendaal nog altijd invullen.

Financiën

Met een indicatief tekort van bijna € 17 miljoen zijn we van start gegaan met de heroverweging. Wij leggen u tot een bedrag van € 17 miljoen aan voorstellen voor.

Heroverweging betekent echter geen stilstand. In het reguliere proces van de kadernota is daarom een inventarisatie uitgevoerd naar noodzakelijke uitgaven die onontkoombaar, onuitstelbaar en/of onvoorzien zijn. Daarnaast hebben we enkele zaken opgevoerd die ons inziens noodzakelijk zijn voor de continuïteit van beleid c.q. de uitvoering van de raadsambities.

Per saldo stellen we voor om een bedrag van € 2,2 miljoen beschikbaar te stellen.

Resumerend leiden de verschillende mutaties tot het volgende meerjarenbeeld:

	x € 1.000			
Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Prognose saldo Kadernota 2025-2028 incl. Majeure projecten	-1.843	-14.809	-16.921	-16.507
Noodzakelijke uitgaven	-2.188	-2.159	-2.159	-2.241
Opgave	-4.031	-16.968	-19.080	-18.748
Integrale afweging	5.889	11.658	15.459	16.861
Meerjarenperspectief	1.858	-5.310	-3.621	-1.887

Vanwege de huidige context is het meerjarenperspectief nu negatief. De Voorjaarsnota bevat maatregelen vanuit het demissionaire kabinet, waarvan nog niet duidelijk is wat het precieze effect voor Veenendaal is. Onzeker is ook nog of, hoe en in welke mate een nieuw kabinet gemeenten tegemoet zal komen. We verwachten deze informatie bij de Programmabegroting beschikbaar te hebben.

Het huidige beeld vertaalt zich als volgt in de algemene reserve:

	x € 1.000				
Algemene reserve	2024	2025	2026	2027	2028
Stand per 1/1/24	33.225	30.029	30.017	27.955	26.098
Toevoegingen regulier	20	20	20	20	20
Onttrekkingen regulier	-16	-32	-32	-32	-32
Onttrekkingen/stortingen o.b.v. Programmabegroting 2024-2027	408				
Amendement Programmabegroting 2023-2026	-21				
Resultaat jaarrekening 2023	818				
Resultaat 1e bestuursrapportage 2024	-4.405				
Prognose stand algemene reserve	30.029	30.017	30.005	27.943	26.086
Dekking algemene reserve tbv intergale afweging			-2.050	-1.845	-1.660
Subtotaal saldo prognose algemene reserve	30.029	30.017	27.955	26.098	24.426
Effecten meerjarenperspectief	0	1.858	-5.310	-3.621	-1.887
Prognose stand algemene reserve (dekking mjr saldo uit reserve)	30.029	31.875	24.503	19.025	15.466

Deze prognose van de algemene reserve is gebaseerd op basis van de in dit document opgenomen cijfers. Hierbij dient als kanttekening te worden opgenomen dat de exacte onttrekking aan de algemene reserve onderhevig is aan veranderingen als gevolg van mutaties in de saldi meerjarenperspectief alsmede mutaties in het benodigde weerstandsvermogen.

Bijlage: Niet doorgevoerde heroverwegingsvoorstellen

Minimabeleid

Algemeen inkomensbeleid is voorbehouden aan het Rijk en bepaalt voor 90% de bestedingsruimte van huishoudens. Gemeenten kunnen binnen marges daar lokale inkomensregelingen aan toevoegen.

In vergelijking met andere FoodValley gemeenten zien we verschillen in de gehanteerde inkomensnormen, de hoogte van de vergoedingen en de omvang van de doe-meeregelingen. Overall is te zeggen dat enkele gemeenten (Ede, Wageningen, Barneveld, Rhenen) de inkomensnorm met 130% hoger stellen dan Veenendaal (120%). Op Meedoen regelingen zitten we met betrekking tot de hoogte en breedte van de vergoedingen juist aan de ruime kant.

In november 2023 zijn de minimaregelingen in Veenendaal voor 2024-2027 vastgesteld. In het kader van de heroverwegingen 2024 zien wij af van versoering van de huidige regelingen. Dit zou direct gevolgen hebben voor de draagkracht van de financieel meest kwetsbaren.

Centrum Jeugd en Gezin

Jaarlijks bepalen we op basis van de lokale, regionale en landelijke ontwikkelingen de opdracht aan het Centrum Jeugd en Gezin (CJG). Wij stellen voor om de huidige opdracht uit te breiden naar een vorm waarin het CJG conform de landelijke beweging vanuit de Hervormingsagenda Jeugd een sterk en robuust lokaal team wordt. We sturen hierbij aan op substitutie van de (duurdere) 2de lijn naar de 1ste lijn.

Cameratoezicht

Cameratoezicht heeft z'n waarde bewezen. Ook in de toekomst handhaven wij deze wijze van toezicht in het kader van de openbare orde en veiligheid in het centrum.

Welzijnswerk

Veens Welzijn ontvangt jaarlijks een bijdrage voor de uitvoering van de opdracht Welzijn. Wij hechten eraan om de uitvoering op het huidige niveau te handhaven.

Evenementen

Evenementen dragen bij aan het woon- en leefklimaat van onze gemeente. Ze zorgen voor een laagdrempelige eerste kennismaking met cultuur en/of sport en leveren een economische impact door verhoogde opbrengsten bij de horeca en winkels in de gemeente. Bovendien kunnen evenementen bepaalde kenmerken van de stad beter zichtbaar maken. Om die reden stellen wij geen aanpassing van het budget voor.

Schulddienstverlening

Sinds 2021 kent de gemeente een eigen Budgetloket met een eigen team. Daarnaast voert Kwintes nog schulddienstverlening uit voor een beperkte groep inwoners. Uitvoering van alle taken binnen het Budgetloket achten we niet haalbaar.

Economische ontwikkelingen

De stimulering van de economische ontwikkeling, bijvoorbeeld in de vorm van het organiseren van businessevents e.d., wordt in samenwerking tussen markt en gemeente opgepakt en gefinancierd. Deze goede samenwerking bewijst zijn waarde op velerlei terreinen. Wij zien het belang om als gemeente een actieve bijdrage te (blijven) leveren door het onderhouden en verstevigen van de relatie en samenwerking met het georganiseerde bedrijfsleven.

Jeugdsportsubsidie

Jaarlijks ontvangen sportverenigingen per jeugdlid (0 tot en met 18 jaar) een bijdrage. In 2023 bedroeg deze subsidie € 23,34 per jeugdlid (uitgezonderd schaatsvereniging en de hengelsport).

In totaal is in 2023 voor 5.662 jeugdleden een subsidie verstrekt van totaal € 120.000.

Stichting Sportservice Veenendaal voert dit voor ons uit. Hoewel sportverenigingen wellicht mogelijkheden hebben om een gemis aan jeugdsportsubsidie op te vangen, vinden wij het belang van het stimuleren van gezond bewegen zwaarwegender.

Fonds maatschappelijke initiatieven

Vanuit het Fonds maatschappelijke initiatieven worden (bewoners)initiatieven gericht op saamhorigheid ondersteund. Als gemeente kunnen we dit aan onze inwoners overlaten, maar daarmee verliezen we een mooie mogelijkheid om saamhorigheid en betrokkenheid naar elkaar te stimuleren.

Stichting Sportservice Veenendaal – inventaris en vastgoed

De gemeente heeft de uitvoering van het sportbeleid bij de Stichting Sportservice Veenendaal (SSV) belegd. De gemeente is op dit moment nog wel eigenaar van zowel de inventaris van de accommodaties als het vastgoed. Door het eigendom van de inventaris over te dragen aan SSV zou de verantwoordelijkheid voor deze inventaris eenduidig bij SSV worden neergelegd en zou de administratieve inzet bij zowel SSV als de gemeente efficiënter worden benut. Eventueel zou ook het gehele eigendom kunnen worden overgedragen aan SSV. De verhouding tussen gemeente en SSV zou hierdoor veranderen en hiermee ook de administratieve inzet vanuit de gemeente. Vooralsnog zien wij hier geen voordeel in.

Gemeentenieuws

De gemeente neemt in de Rijnpost en in Jong0318 standaard pagina's af om te communiceren met de inwoners en ondernemers in Veenendaal. Dit doen we deels ter profilering en verantwoording naar de Veense gemeenschap. En deels raakt dit aan de openbare bekendmaking. Het uitsluitend online doen van onze bekendmakingen is een mogelijkheid maar zorgt voor een kleiner bereik.

Gezondheidsbeleid

Jaarlijks is € 15.000 begroot voor het vergroten van de bereikbaarheid van AED's. Voor de jaren 2024 en 2025 hebben we een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de landelijke stichting HartslagNu om het aantal AED's in Veenendaal minimaal naar het niveau van basisdekking te krijgen. Gezien het belang van een goede dekking hechten wij aan voortzetting van deze samenwerking.

Taalhuis

Het Taalhuis in Veenendaal ontvangt naast de WEB-middelen (Wet educatie beroepsonderwijs) een subsidie van € 65.000 per jaar. Een gedeeltelijke bezuiniging leidt mogelijk tot minder aanbod. Terwijl er op dit moment al wachtlijsten zijn om met taalonderwijs aan de slag te gaan. We zijn daarnaast juist bezig om meer inwoners met Nederlands als moedertaal naar het aanbod te leiden. Als we minder aanbod hebben, is de kans groter dat inwoners minder snel de Nederlandse taal leren, hetgeen maatschappelijke gevolgen heeft.

Scoren in de wijk

Stichting Scoren in de Wijk ontvangt jaarlijks € 20.000 subsidie voor het organiseren van aanbod voor kinderen in wijken met een achterstand in Veenendaal. De activiteiten die de stichting aanbiedt zijn daarmee voor deze doelgroep(en) een belangrijke toevoeging aan het aanbod. Met een bezuiniging vervalt een belangrijk laagdrempelig aanbod voor kwetsbare kinderen. Veelal kinderen die zelf niet voldoende bewegen én de maatschappelijke waarden minder van huis uit meekrijgen.

Starters- en Blijversleningen

Het is mogelijk om per 1-1-2025 te stoppen met de Starters- en Blijversleningen. Dit betekent dat geen nieuwe leningen meer worden verstrekt en een eenmalige vrijval van € 275.000. Dit betekent echter geen ondersteuning meer voor koopstarters op de woningmarkt, vermindering van de doorstroming op de woningmarkt in Veenendaal en toename van 'scheef wonen'.

Verzelfstandigen Stichting Sportservice Veenendaal

Het is mogelijk om de uitvoering van het sportbeleid (lees: Stichting Sportservice Veenendaal) te privatiseren. Daarvoor moet een Europees aanbestedingstraject worden doorlopen. Bij de privatisering kan het gaan over het nieuw of anders organiseren van beheer en onderhoud van het zwembad, de binnensportaccommodaties (gymzalen) en/of de buitensportlocaties.

Aan privatiseren zijn zowel voor- als nadelen verbonden. Vooralsnog zien wij echter geen reden om SSV te verzelfstandigen.

Stadspark

Het stadspark is oorspronkelijk gestart als een op zichzelf staand traject om de kwaliteit van het stadspark op te waarderen. Op dat moment was er nog geen sprake van een grootschalige gebiedsontwikkeling spoorzone. Inmiddels is duidelijk dat juist de Spoorzone het belangrijkste ontwikkelgebied van Veenendaal voor de komende 15 jaar is. Het Stadspark vormt een belangrijk onderdeel van deze gebiedsontwikkeling. In de spoorzone is ruimte voor circa 3.500 woningen (circa 7.500 nieuwe inwoners). Deze gebiedsontwikkeling is mede tot stand gekomen vanuit de verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley: "meer landschap meer stad" en vastgelegd in mede door Veenendaal gesloten woondeal Foodvalley. Met de aanpak van het stadspark wordt invulling gegeven aan het centrale uitgangspunt meer landschap meer stad. Het stadspark is in de toekomst het grote groengebied voor zowel deze nieuwe bewoners als bewoners van de bestaande stad. Het realiseren van een kwalitatief goed woonklimaat is randvoorwaardelijk zoals opgenomen in diverse beleidsdocumenten (verstedelijkingsstrategie, omgevingsvisie). Het gaat hierbij om het toegankelijker maken van het park, verhogen van de verblijfskwaliteit, versterken groenfunctie enzovoort. Met het verbeteren van het Stadspark wordt invulling gegeven aan het ontwerpprincipe uit de verstedelijkingsstrategie om per woning 500 m² (nieuw)groen toegankelijk wordt gemaakt en/of kwalitatief op niveau wordt gebracht.

Financieel: Het Rijk ondersteunt de Grootschalige woningbouwlocaties waaronder de spoorzone financieel. Dit doen ze, naast de WBI voor het Ambacht, op twee manieren. De eerste manier betreft een bijdrage aan noodzakelijke infrastructurele maatregelen. De tweede manier via de zogenaamde gebiedsgelden. Deze gebiedsgelden zijn specifiek bedoeld voor maatregelen op het gebied van verminderen van milieuhinder en het verbeteren van de leefkwaliteit door investeringen in groen/verblijfsgebieden. Het Rijk erkent hiermee dat het niet alleen om woningbouw gaat, maar juist over een integrale aanpak. Voor het stadspark is daarom ook een bijdrage beschikbaar gesteld.

Kortom heroverweging van aanpak van het Stadspark betekent impliciet een heroverweging van de gehele gebiedsontwikkeling Spoorzone. Als dit aan de orde is, komen ook de andere rijks- en provinciale bijdragen onder druk te staan.

IKC Johannes Calvijn

In de programmabegroting 2024 is aangegeven dat besluitvorming voor het project IKC Calvijnschool plaatsvindt bij de integrale afweging tijdens de kadernota 2025-2028. Wij stellen voor om de realisatie van de nieuwbouw voor het IKC Calvijnschool conform de aangegeven planning uit te voeren. Uitstel zou namelijk voor de school, die al erg lang op nieuwbouw wacht en nu in verouderde huisvesting zit, tot grote teleurstelling leiden.

IKC Engelenburg

In de programmabegroting 2024 is aangegeven dat besluitvorming voor het project IKC Engelenburg plaatsvindt bij de integrale afweging tijdens de kadernota 2025-2028. Wij stellen voor om de realisatie van de nieuwbouw voor het IKC Engelenburg conform de aangegeven planning uit te voeren. Uitstel zou namelijk de gevonden oplossing voor de onderwijshuisvesting in Oost onder druk zetten.

Verdere fasering realisatie 3 IKC's

De realisatie van 3 IKC's vraagt meer tijd dan gepland. De lasten hebben we in overeenstemming gebracht met de nu verwachte snelheid van realisatie. Een verdere fasering achten wij niet wenselijk.

Bijlage: Autonome ontwikkelingen

In het financieel kader is ook een drietal autonome ontwikkelingen opgenomen.

Omschrijving	x € 1.000			
	2025	2026	2027	2028
<i>Tarieven WMO-aanbieders</i>	-1.400	-1.400	-1.400	-1.400
<i>Inzet stelpost Groei van de stad</i>	250	250	250	250
<i>GR VRU o.b.v. Kadernota 2025</i>	-24	-345	-345	-345
Totaal	-1.174	-1.495	-1.495	-1.495

Wmo

De aanbesteding voor de Wmo heeft, gegeven de loonstijgingen en de personeelstekorten, geleid tot een (al verwachte) stijging van de tarieven voor Wmo-aanbieders. Dit leidt tot een structureel nadeel van € 1,4 miljoen.

Stelpost Groei van de stad

De stelpost Groei van de stad, kan na verwerking van de groei 2025, verlaagd worden met € 250.000.

VRU

Op basis van de Kadernota 2025 is sprake van een stijging van de gemeentelijke bijdrage van € 345.000 vanaf 2026.